

Στα μοναστήρια του Καραϊσκάκη.

Ο ίδιος γέννημα των Αγράφων, στο μοναστήρι του Μαυροματίου, έζησε τα παιδικά του χρόνια μεταξύ *Λεοντίου και Γράλιστας*.

Αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι το 1805 ο Καραϊσκάκης, ξαναήρθε στην περιοχή των Αγράφων, (**Καράβα, Τσουρνάτα, Βουτσικάκι, Φτέρη, Σμήνικο...**), που δρούσε ο Κατσαντώνης: *«στα 1805 μας ήρθε και ο Καραϊσκάκης. Έφυγε από το Πρεμέτι από τη φυλακή»* και *«έμαθε τον πόλεμο στη στρατιωτική ακαδημία του Κατσαντώνη, όπου την τελείωσε με άριστα, πρωτοπαλικάρο του»*.

Τα μοναστήρια της περιοχής κι οι καλόγηροι, πρόσφεραν φιλοξενία και τόπο ανάπαυσης. Οι κάτοικοι έγιναν συμμαχητές, φίλοι και δικοί του άνθρωποι. Ο Μήτσος Αγραφιώτης απ' το **Πετρίλο**, έμελλε να κρατά το κεμέρι του (ταμείο) και να τον ακολουθεί ως τα τελευταία του.

Η εγκατάσταση του Καραϊσκάκη θα γίνει στο βόρειο τμήμα των Αγράφων, με την εγκαταβίωση του ίδιου στο **Λεοντίο**, το ίδιο στενές σχέσεις έχει με το σύνολο των Αγράφων και κυρίως με τα μοναστήρια, όπου βρίσκει συχνά καταφύγιο για να γιατροπορευτεί απ' την αρρώστια του.

Βέβαια είναι και χαρακτηριστικές οι θύμησες που προέρχονται από μοναστηριακά βιβλία του **Ανθηρού και του Πετρωτού**: *« 1811 αλωναρίου 1γ. Έφυγαν οι μποκοβητσάνη κ(αι) ύρθαν στο μοναστήρι κ(αι) κάθησαν ημέρες -10- φαμιλιές-25 κ(αι) ήρθαν η κλέφτες ο Τζόγκας κι ο Καραϊσκάκης ονομάτι 70 κ(ι) σκότωσαν το γιωργάκη του μήτρου κ(ι) του γιόργου πάνου στον κούφαλου. κι πήραν γίδα διακόσια πινίντα κ(ι) (ιφτά;) μολάρια φορτουμένα αλεύρι κι έκαψε κ(ι) το χοριό τι μποκοβίτζα κ(ι) του λιάσκουβουζ(ι) ρίχτικι πέρα κ(ι) τουν κινίγαγαν ι αρβανίτις κ(ι) ίρθι ο χασάν γκλιάτας με το γιανάκι μπουκουβάλα στο μοναστήρι κ(αι) μποκοβίτζα κ(αι) ε...κ έτρωγαν νιστίσια»*.

Ανάλογη θύμηση και από το **Πετρωτό (Λιάσκοβο)** *«23 Αλωναριού 1811, ήρθε ο Καραϊσκάκης και ο Τζιόγκας με εβδομήντα δύο ...και έκαναν μεγάλη αφανιά, έκαψαν όλο το χωριό και σκότωσαν ανθρώπους ... πήραν εκατοσαρναντατρία γιδοπρόβατα»*.

Τον Ιούνιο του 1823 αφού αντιστάθηκε στη **Νεβρόπολη**, «άφησε τον στρατόν εις την **Οξυάν** και ετραβήχθη **υποκάτω εις το μοναστήρι** ...έως να αναλάβη... Ο **Καραϊσκάκης** ετραβήξε όλον τον στρατόν εκεί όπου διέμενε....

Εκεί ηύραμε απεσταλμένον από τους Τούρκους κάποιον **Καραταίρην**. Ηύραμε τον **Καρ. Ασθενή** και πάσχοντα από έναν **ξηρόβηχαν**. Παραχώρησεν την καλύβην του εις τον **Στορνάρην** και ετραβήχθη εις έναν ονδάν. Εσυνάχθησαν όλοι οι οπλαρχηχοί....

(περιγραφή της **μονής Βλασίου**).

Όταν ήρθε η απέλαση του Σκόδρα, απέλυσε τους ντόπιους πολεμιστές του «για να κυβερνήσουν τις φαμελιαίς τους», αφού «ασθενής ων δεν ηδύνατο να τρέχει μοναχός». «Τον λαόν όλον και τα ζώα έως έναν καιρό τα διηύθνε **εις Λεοντίτου** και εις τα παλούκια. απ' εκεί πάλιν τους παράγγειλεν να αναχωρήσουν και να τραβηχθούν εις **Σοβουλάκου**». Κι εκεί αντιστέκονταν τρεις μέρες για να κρατήσει το **Λεοντίτο** και τ' **Άγραφα**.

Στο **μοναστήρι της Σπηλιάς** έγινε πολιορκία και δόθηκε μάχη από τον γερο-Τσάκα και τους συντρόφους του:

«Εγώ κατείχα την σπηλιάν. Διαβαίνοντες πλησίον οι τούρκοι έπεμψα και τους έκανα μια χωσιάν, και τους εσκότωσα ανθρώπους. Εθύμωσαν έπειτα, και ήρθαν όλοι απάνω μου. Ευρισκόμουν με έως 150 φαμελιαίς. Ο διάβολος δεν ανέβαινε από την σκάλαν (σχόλιο **Βλαχογιάννη**: από την ανηφορική κακοτοπιά που έφερνε στη σπηλιά).

Αυτοί επήγαν από όπισθεν και πατών ο ένας επάνω στον άλλον, από σπηλιά εις σπηλιά-πως διάβολον έκαμαν; -ανέβηκαν. Εγώ ποτέ ο νούς μου δεν το έβανε να ανεβούν από εκεί, και προσείχα έμπροσθέν μου. Έξαφνα ακούγω ντουφέκια και φωναίς από ταις πλάταις, και την αδυναμιά φεύγοντας. Μη ημπορώντας να βαστάζω, επήδηξα κάτω από τον βράχον κ' εγώ και άλλοι δεκατρείς οπού είμασθαν, και εγλυτώσαμεν. Τι έγινε όμως εις ταις φαμελιαίς δεν ηξεύρω».

Περί τα τέλη Αυγούστου του 1823, αφού για λίγο διάστημα μένει στον **Προυσσό**, όπου στις 9 Αυγούστου αποχαιρετά, τον Μάρκο, με συνοδεία 150 Σκοδριάνων μισθοφόρων, που άφησε στη Ρεντίνα, «...ημιθανής έφτασεν εις **Βατζινιάν**. Αποκρίθη και ζητούσε τον **Στορνάρην** να μεταβεί εις την μονήν ...διότι δεν εμπιστεύεται να ομιλήσει εις κανέναν άλλον τον σκοπόν του...».

Πιθανολογείται ότι απευθύνθηκε στον Στορνάρη για να «γιατροπορευτεί» κρυμμένος απ' εκείνον και κοντά στ' Άγραφα, για να έχει τον έλεγχο, αφού το κλίμα στο Μεσολόγγι ήταν βαρύ γι' αυτόν, για τους γνωστούς λόγους.

Σε κάποιο μοναστήρι (λένε για του Προυσού) στο κρεββάτι κοιτάμενος απ' την αρρώστεια του, κατά το 1823, παρακανήθηκε από κάποιον, ίσως καλόγερο να τάξη στην Παναγία για να βρή την υγείά σου.

-τι να δώσω ... δεν έχω άλλο απ' το μουλάρι, και το τάζω, είπε κάνοντας να γελάσει μεσ' τον πόνο του.

Τέλος, αφού κάπως ανάλαβε και κίνησε να φεύγη απ' το μοναστήρι, έδεσε το μουλάρι από την πόρτα της εκκλησίας, μα δεν κρατήθηκε να πή και το σατυρικό του λόγο στην Παναγία.

-Που να τόξερες 'γω, πως ήθελες μουλάρι τάματα για να με γειάνεις τόσους μήνες...

Λάμπρος Γ. Τσιβόλας.